

Osvrt na budući rad Međunarodne zajednice za limnološka istraživanja Dunava

Moguće da nijedna podunavska zemlja nije toliko zainteresovana odbranom od zagađivanja voda i posledica koje nastaju od toga, koliko je to baš naša zemlja. Dnevna štampa i nedeljni listovi često donose vesti o uništavanju ribe u mnogim predelima naše zemlje usled trovanja fabričkim otpacima, a to smo i mi više puta zabeležili. U poslednje vreme najčešće pojave trovanja ribe bile su u Vojvodini, Bosni i Makedoniji. Svakako da ima slučajeva koje štampa nije registrovala. Negde je bilo zabeleženo, kako je uprava neke fabrike izjavila da ona nije u mogućnosti da nabavi mehanizme za otklanjanje izliva otpadnih voda u reke i potoke. Prema tome ispalo bi da naši ribarski zakoni samo teoriski iznose zaštitu ribe pošto se oni u praksi nedovoljno primenjuju.

Ne postoji samo kod nas slučaj zagađivanja reka otpadnim vodama, ono je rašireno i u drugim zemljama Evrope, naročito gde je industrija jače razvijena. To je dalo povoda da se osnuje Međunarodna radna zajednica za limnološka istraživanja Dunava. I naša je država član ove zajednice, čije je sedište za sada u Beču.

Na proleće bi trebao da počne njen praktičan rad, naime, istraživanja hemijskih sastojaka dunavske vode kao i fizikalnih, bakterioloških i bioloških osobina, kroz ceo rečni tok sve do ušća.

Na poslednjem sastanku u Beču sudelovale su sve zemlje članice Podunavlja i razume se, teorijsko interesovanje bilo je veliko, samo neznamo kako će rezultati tih istraživanja biti primenjivani u praksi. Bude li se radilo kao dosada, interesima ribarstva neće biti

udovoljeno. Ovde mislimo na rezultate naših zagađenih voda, pošto su takva ispitivanja kod nas već više puta izvršena; izveštaji su dostavljeni na nadležna mesta, a zagađivanje istih voda ponavljala su se. Svakako da će se na osnovu tih istraživanja doznati mnogo toga, što nije povoljno za razvitak ribljeg mlada, kao ni za napredak odrasle ribe. O svemu tome biće obavestene zainteresovane zemlje. Ipak neće biti za ribarstvo koristi ako se o tome budu samo pisali naučni radovi. Za ribarstvo će tek onda biti koristi, budu li se na osnovu dobivenih rezultata poduzimale potrebne mere, naime, da se na osnovu zakona o ribarstvu svake podunavske zemlje počne sa zaštitom ribe i riblje hrane.

Na dosada održanim limnološkim kongresima u Evropi, ranijih godina, dodirivano je i pitanje otpadnih voda, ali sve je ostajalo samo kao jedna konstatacija, jer iz stručne štampe vidimo, kao i iz predavanja nekih inostranih stručnjaka, kod nas održanih, da mnoge evropske reke duže vremena zagađivane otpadnim vodama, danas su vrlo siromašne privrednom ribom. Razume se da će se to dogoditi i s Dunavom, kao i sa još nekim rekama u Jugoslaviji, bude li se samo teorijom, a u praksi da se ništa ne preduzme. Usled zagađivanja menja se biocenosa, ona ide sve na gore, jer se organizmi razilaze, oni odlaze u druge vode, gde mogu slobodno da dišu i gde će naći podesne hrane. Razume se da mnogi organizmi budu i uništeni.

Ukoliko pojedine zemlje Podunavlja budu ozbiljno shvatile dostavljene rezultate ove radne zajednice o zagađivanju otpadnim vodama, svakako da će biti i neke koristi od njenog rada.

Pregled stručnih knjiga i časopisa

DENZER H. W.: DIE ELEKTROFISCHEREI (Električni ribolov). Ova je knjiga izašla kao treći dio petog sveska priručnika Handbuch der Binnenfischerei Mitteleuropas, Stuttgart 1956.

Ribarstvena tehnika i ako se razvojem nauke mnogo usavršila, ipak se do u poslednje vrijeme nije dalje razvila od uporabe klasičnih sprava za vršenje ribolova izrađenih od kudelje, lana, pamuka i konačno od sintetičnih vlakana. Poslednja dva decenija počelo se primenjivati pri ribolovu električnu struju. Uporaba električne struje u ribarstvu pruža velike mogućnosti, ne samo unapređenja tehnike ribolova, već i regulacije populacije riba, naročito u manjim vodama.

Pomoću električne struje može se u jednoj maloj vodi izloviti skoro svu ribu. Time bi se, u koliko bi se nesavjesni ribari služili spravama za električni ribolov, moglo opustošiti pojedine manje vode. Ovo bi bila negativna strana električnog ribolova i poradi toga je zakonom zabranjeno upotrebljavati sprave za električni ribolov, osim u specijalnim slučajevima i sa dozvolom vlasti.

Pored ove negativne strane može se električnu struju vrlo dobro i korisno upotrebiti u ribarstvu. Velika prednost električnog ribolova je u tome, što električna struja ribu koja je njome zahvaćena u električnom polju ne ubija, već ju samo omamljuje i ona se, čim prestane djelovanje struje ili kad izađe iz električnog polja, brzo oporavi, a djelovanje struje ne ostavlja nikakvih štet-

nih posledica na njezin organizam, kao ni na druge vodene životinje. Poradi toga danas se već upotrebljava električna struja praktički u razne svrhe u ribarstvu. U Švicarskoj običavaju prije izdavanja u zakup nekog revira na manjim vodama poloviti pomoću električnog aparata svu ribu u tom reviru, da bi se ustanovilo koliko je živi inventar riba i te se podatke unosi u zakupni ugovor. Zakupac po isteku zakupa mora predati revir sa istim stanjem živog inventara, kakvog je primio na početku zakupa. Električnu se struju upotrebljava za lov matica pastrva u svrhu umjetnog mriještenja. Poznato je da su u nekim vodama lošim i nesavjesnim nasadivanjem ubačene i namnožile se razne vrste bezvrijednih a i štetnih riba koje se na dosadanji način i sa dosadanjim spravama nije moglo efikasno uništavati, a kako li posve iskorijeniti. Pomoću električnog ribolova može se u manjim vodama izloviti svu ribu i one štetne uništiti. Isto se tako može odstraniti iz neke vode odviše velike ribe, naročito velike grablice, koje su štetne jer uništavaju manje korisne ribe. Time je omogućeno da se u nekoj vodi brzo popravi i poboljša populaciju riba i time omogući bolji rast kvalitetnih vrsti riba od čega će korisnik vode imati veće koristi. Imade voda koje su pune granja, panjeva i ostalog što onemogućava uspješno vršenje ribolova sa mrežama, a ni sa udicama. Pomoću električne struje mogu se i te vode izlovljavati i racionalno koristiti. U akumulacionim bazenima hidrocentrala upotrebljava se električnu struju za sprečavanje da riba uđe sa stru-